



DANIEL

10

Daniëls volhardende gebed en de strijd in de onzichtbare wereld

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/daniel/10



BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding op Daniëls laatste visioen	3 min	4
2	Daniëls vasten en gebed van drie weken	3 min	5
3	De verschijning van de hemelse boodschapper	3 min	7
4	Daniël bezwijkt en wordt opgericht	3 min	9
5	Het vertraagde antwoord op Daniëls gebed	3 min	10
6	Gebed en strijd in de hemelse gewesten	3 min	13
7	Onzichtbare legers en de aard van geloof	3 min	14
8	Geloof als bewijs van de onzichtbare wereld	3 min	16
9	Volhardend gebed als geestelijk wapen	3 min	17
10	Daniël wordt aangeraakt en versterkt	3 min	19
11	Wie is de machtige boodschapper?	4 min	21
12	De mens als beheerder van Gods wereld	3 min	23
13	Gebed nodigt God uit om in te grijpen	2 min	25
14	Gebed verandert werkelijk de wereld	3 min	26

15	De noodzaak van vurige gebedsstrijders	2 min	27
16	Territoriale geesten en geestelijke strijd	4 min	28
17	Van hemelse strijd naar de profetie	3 min	30
18	Antiochus en de koningen van noord en zuid	3 min	32
19	De nauwkeurigheid van Daniëls profetie	4 min	33
20	De grote verdrukking en de eigenzinnige koning	5 min	35
	Om verder te lezen		37

1

Inleiding op Daniëls laatste visioen

Laten we Daniël hoofdstuk 10 bekijken. Aan het einde van hoofdstuk 9 hebben we de zeventig weken van Daniël behandeld. Daar zou zeker meer tijd, onderzoek en analyse aan besteed kunnen worden. Ik heb een overzicht gegeven van de verschillende theorieën die mensen hebben over het beginpunt en het eindpunt van de zeventig weken. Uiteindelijk blijft het omstreden, maar één ding kan niemand ontkennen: de zeventig weken brengen ons op zijn minst precies bij de eeuw, en mogelijk zelfs precies bij de dag, van het optreden en de dood van de Messias. Daardoor kan Jezus gemakkelijk als de Messias worden geïdentificeerd. Zelfs als de exacte datum niet was aangegeven, zou alleen Jezus als de Messias in aanmerking komen. Binnen die eeuw, en zelfs rond de hele periode waarin Daniëls zeventig weken werden vervuld, is er niemand anders die op grond van de vervulling van de profetie zo kon worden geïdentificeerd.

Daniël hoofdstuk 10 bevat het laatste visioen van Daniël. De profetische informatie in het visioen zelf komt in hoofdstuk 11, maar hoofdstuk 10 vertelt ons hoe deze informatie tot hem kwam. Het begon ermee dat hij zich erop toelegde te bidden, om redenen die hij niet per se vermeldt.

Er staat:

In het derde jaar van Kores, koning van Perzië, werd er een woord geopenbaard aan Daniël, aan wie de naam Beltsazar gegeven is. Dit woord was waarheid en ging over grote strijd. Hij begreep het woord en hij kreeg inzicht in het visioen.

DANIËL 10:1

De Engelse vertaling waarop deze uitleg berust, zegt dat de vastgestelde tijd nog ver weg was. De HSV spreekt hier in plaats daarvan over 'grote strijd'. Uitgaande van de Engelse lezing hoeven we niet te denken dat het visioen verder gaat dan, laten we

zeggen, de tijd van Christus of de verwoesting van Jeruzalem. De bespreking in hoofdstuk 8 ging alleen over dingen die vanuit Daniëls tijd zo ver in de toekomst lagen als de tijd van Antiochus Epiphanes. Toch stond er in vers 26 van hoofdstuk 8:

Wat betreft het visioen van de avond en de morgen, wat gezegd is, dat is de waarheid. En u, houd het visioen geheim, want er komen nog vele dagen vóór het gebeuren zal.

DANIËL 8:26

Hoofdstuk 8 ging over de tijd van Antiochus Epiphanes in 168 voor Christus, en dat lag voor Daniël ver genoeg in de toekomst om verzegeld te worden, ook al ging het maar om een paar honderd jaar. Het visioen waarover we gaan lezen, zal dus uiteindelijk vooruitkijken naar dingen die vanuit Daniëls perspectief ver weg lagen, maar die vanuit ons perspectief misschien al lang geleden zijn vervuld. Dat is wat we moeten bepalen.

2

Daniëls vasten en gebed van drie weken

Vers 2 zegt:

In die dagen was ik, Daniël, drie volle weken aan het rouwen. Smakelijk voedsel at ik niet, vlees of wijn kwam niet in mijn mond, en mijzelf zalven deed ik helemaal niet, totdat die drie volle weken voorbij waren.

DANIËL 10:2-3

Dat betekent eenvoudigweg dat hij zich niet verzorgde om in het openbaar te verschijnen.

Op de vierentwintigste dag van de eerste maand bevond ik mij aan de oever van de grote rivier, dat is de Tigris.

DANIEL 10:4

De datum hier valt ongeveer vier dagen na het einde van het Feest van de ongezuurde broden, en daarmee kwamen voor hem drie weken van vasten ten einde. Hij vastte in elk geval gedeeltelijk tijdens het Pascha en het Feest van de ongezuurde broden. Vanwege die data kan dat de reden zijn waarom hij slechts gedeeltelijk vastte. Hij zei dat hij in die periode geen smakelijk voedsel at:

Ik at geen vlees en dronk geen wijn, en ik zalfde me ook niet.

Hij dronk dus geen wijn en at geen vlees, misschien met uitzondering van de viering van het Pascha. Mogelijk maakte hij daarvoor die ene uitzondering, of misschien sloeg hij ook dat over. Dat had ongeveer tien dagen voordat dit visioen tot hem kwam plaatsgevonden.

Ongeveer elf dagen nadat hij met vasten was begonnen, brak de dag van het Pascha aan, de viering, de sedermaaltijd. Misschien heeft hij die eenvoudigweg niet gehouden. Of misschien maakte hij die ene uitzondering en hield hij zijn eten voor het overige heel eenvoudig. Het is mogelijk dat hij, als er geen Pascha en geen Feest van de ongezuurde broden waren geweest, helemaal niets zou hebben gegeten. Maar misschien nam hij wel deel aan dat feest. Hij vertelt het ons niet.

Hij vertelt ons niet wat hem bezighield, hoewel we weten dat hij aan het einde van het achtste hoofdstuk diep verontrust was en zich ziek voelde vanwege de dingen die hem waren geopenbaard. God liet hem dingen zien die ver in de toekomst lagen. Sommige daarvan zijn wat moeilijk te begrijpen, en misschien bad hij eenvoudigweg om ze beter te begrijpen. Maar iets bewoog hem ertoe daar tijd aan te wijden.

Hij zei dat hij op deze manier vastte en eenentwintig dagen bad. Dat betekent niet dat hij van tevoren van plan was om daar zo lang mee door te gaan. Misschien liet hij de duur open, maar het eindigde doordat de engel erin slaagde hem te bereiken, en

daarmee verviel de noodzaak om te blijven bidden en vasten. Dat was het antwoord. Wanneer het antwoord op je gebed komt, hoef je er niet voor te blijven bidden. Maar vanaf het moment dat hij begon te bidden en gedeeltelijk te vasten, duurde het eenentwintig dagen voordat er iets gebeurde.

3

De verschijning van de hemelse boodschapper

Hij zegt dat hij bij de rivier de Tigris was, en vers 5 zegt:

Ik sloeg mijn ogen op en zag, en zie, er was een Man, gekleed in linnen, Zijn heupen omgord met het fijne goud uit Ufaz. Zijn lichaam was als turkoois, Zijn gezicht als het uiterlijk van de bliksem, Zijn ogen als vuurfakkels, Zijn armen en Zijn voeten als de glans van gepolijst koper en het geluid van Zijn woorden als het geluid van een menigte.

DANIËL 10:5-6

Deze beschrijving lijkt heel sterk, niet volledig maar grotendeels, op de beschrijving van Christus die in Openbaring hoofdstuk 1 wordt gegeven, toen Hij aan Johannes verscheen op het eiland Patmos. Daarom hebben velen geconcludeerd dat deze persoon Christus is en dat Daniël hem óf in een visioen ziet, óf als een theofanie van Christus die op dat moment aan hem verschijnt.

Christus bestond natuurlijk al vóór die tijd. Voordat Hij in Bethlehem werd geboren, leefde Hij eeuwig als het Woord van God, volgens Johannes 1 vers 1. Hij heeft altijd als het Woord van God bestaan, en op een bepaald moment werd Hij mens. Maar vóór die dag waarop Hij in Bethlehem werd geboren, verscheen Hij van tijd tot tijd aan Abraham en aan anderen. Dit kan een van die keren zijn.

Ik, Daniël, ik alleen zag dat visioen, maar de mannen die bij mij waren, zagen dat visioen niet. Er viel echter een grote verschrikking op hen en zij sloegen op de vlucht om zich te verbergen.

DANIËL 10:7

We hadden nog niet eerder over hen gehoord, en waarom ze bij hem waren, weten we niet. Misschien waren ze lijfwachten. Hij was een belangrijke regeringsfunctionaris. Misschien was hij daar voor een of andere aangelegenheid waarbij een aantal mensen betrokken was, en kreeg hij toevallig dit visioen terwijl hij daar was. Er staat dat zij het niet zagen:

Maar ze werden doodsbang en vluchtten weg om zich te verstoppen.

Er gebeurde iets waardoor ze zo bang werden dat ze ervandoor gingen, maar ze zagen het visioen niet.

Het doet ons denken aan wat Paulus, of Saulus, meemaakte op de weg naar Damascus. Volgens Handelingen 9:7 hoorden de mensen die bij Saulus waren een stem, maar zagen zij niemand. Handelingen 22:9 zegt dat zij het licht wel zagen, maar de stem van Jezus niet verstonden. Zij konden dus niet onderscheiden wat Jezus tegen Saulus zei, hoewel Saulus het wel kon verstaan. Ze zagen Jezus niet. Ze zagen alleen dit felle licht. Ze hoorden een geluid, maar konden de stem niet goed onderscheiden. Met andere woorden, ze maakten iets visueels en iets hoorbaars mee, maar konden er geen betekenis aan geven. Voor hen was het gewoon een enorm geluid en een enorm licht. Alleen Saulus hoorde wat Jezus tegen hem zei en zag Jezus bij die gelegenheid. Zijn metgezellen maakten wel iets mee, maar niet hetzelfde als hij.

Zo ontvangt ook Daniël dit visioen, naar het schijnt een verschijning van Christus, waarbij hij ziet en hoort. Maar hij heeft daar metgezellen bij zich. Ze merken duidelijk dat er iets gebeurt. Misschien zien ze iets of horen ze een hard geluid. Iets maakt hen bang, en ze rennen weg om zich te verbergen.

4

Daniël bezwijkt en wordt opgericht

Ik echter, ik bleef alleen achter. Toen ik dat grote visioen zag, bleef er in mij geen kracht over. Mijn gezonde uitstraling werd aan mij veranderd in verval en ik had geen kracht meer over. Toen hoorde ik het geluid van Zijn woorden. En toen ik het geluid van Zijn woorden hoorde, viel ik in een diepe slaap op mijn gezicht, en met mijn gezicht op de grond.

DANIËL 10:8-9

Een diepe slaap kan een trance betekenen. Misschien werd hij in een tranceachtige toestand gebracht om dit visioen te ontvangen, of misschien viel hij op bovennatuurlijke wijze in slaap. In vers 10 werd hij echter wakker.

En zie, een hand raakte mij aan en maakte dat ik bevend op mijn handen en knieën steunde.

DANIËL 10:10

Hij zat op handen en knieën.

Als je je voorstelt hoe Daniël dit allemaal doormaakt, zou het heel vreemd lijken als je hem op dat moment bekeek. Hij valt voorover op zijn gezicht. Hij is in een diepe slaap. Plotseling zit hij op handen en knieën omdat hij, zoals hij zegt, werd aangeraakt door deze persoon uit het visioen. Iemand die toekeek, zou dat deel niet hebben gezien. Die zou niet hebben gezien dat de hand hem aanraakte, maar alleen hebben gezien dat hij vanuit een vooroverliggende houding omhoogkwam. In het Engels worden 'prostate'

(‘prostaat’) en ‘prostrate’ (‘vooroverliggend’) gemakkelijk verward. Op mijn leeftijd praten we veel over de prostaat. Maar Daniël ligt voorover en zit daarna op handen en knieën.

Hij zei tegen mij: Daniël, zeer gewenste man, let op de woorden die ik tot u spreken zal en ga staan waar u stond, want nú ben ik tot u gezonden. Toen hij dat woord tot mij sprak, ging ik bevend staan.

DANIËL 10:11

Nu staat hij op zijn voeten.

Toen zei hij tegen mij: Wees niet bevreesd, Daniël, want vanaf de eerste dag dat u zich er met heel uw hart op toeleigde om inzicht te krijgen en om u te verootmoedigen voor het aangezicht van uw God, zijn uw woorden gehoord, en omwille van uw woorden ben ik gekomen.

DANIËL 10:12

Wat Daniël deed, was zijn hart erop zetten iets te begrijpen en zich voor God te verootmoedigen. Daar gingen dit vasten en dit gebed over. Hij bad niet dat er een bepaalde gebeurtenis zou plaatsvinden, anders dan in hoofdstuk 9, waar hij bad dat God de Joden uit hun gevangenschap zou bevrijden en hen naar Jeruzalem zou terugsturen. Hij bad niet om een bepaalde gebeurtenis. Hij bad om begrip, en dat is beslist wat hij hier kreeg.

5

Het vertraagde antwoord op Daniëls gebed

Dit was een antwoord op zijn gebed, dat werd gezonden op de dag waarop hij begon te bidden en zich te verootmoedigen. Maar ons wordt verteld dat hij dat 21 dagen lang deed voordat deze boodschapper aankwam. Wat is er dus aan de hand? Daniël begint

te bidden, en zodra hij dat doet, stuurt God het antwoord, maar het duurt 21 dagen voordat het aankomt. Het moet een lange reis zijn, of misschien is er iets anders wat dit verklaart. Hij zegt dat er inderdaad iets anders is wat de vertraging verklaart.

Hij zei:

De vorst van het koninkrijk Perzië stond eenentwintig dagen tegenover mij, maar zie, Michaël, een van de voornaamste vorsten, kwam om mij te helpen toen ik daar achterbleef bij de koningen van Perzië.

DANIËL 10:13

Dat is de duur van de vertraging. Hij werd vanuit de hemel gezonden toen Daniël begon te bidden, maar het duurde 21 dagen voordat hij daar aankwam vanwege een bepaalde vorm van tegenstand.

Ik ben gekomen om u inzicht te laten krijgen in wat uw volk in later tijd zal overkomen, want er is nog een visioen voor die dagen.

DANIËL 10:14

Het scenario dat hier wordt beschreven, is een strijd die gaande is in de ruimte tussen waar God is en waar Daniël is. Hoe men zich Gods verblijf in de hemel ook voorstelt, Hij zendt een engel. Hij stuurt de engel naar de aarde om Daniël te ontmoeten. Maar iets tussen hemel en aarde is tussenbeide gekomen: deze vorst van Perzië, die ook wordt aangeduid als de koningen van Perzië.

Het is heel moeilijk om te weten waarop dit betrekking heeft. In de Griekse Bijbel is het het vorstendom van Perzië. In onze Engelse vertaling staat 'prince', maar in het Grieks staat 'het vorstendom'. We weten dat Paulus dat woord gebruikte toen hij zei:

Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk, tegen de geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten.

EFEZE 6:12

Dat staat in Efeze 6:12.

In Efeze 6:12 zegt Paulus dat wij worstelen tegen deze geestelijke wezens in de hemelse gewesten. Hij spreekt over vorstendommen, machten, heersers van de duisternis van dit tijdperk en geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten. Dit moet dus een van die vorstendommen zijn waar Paulus het over heeft. Paulus zegt dat wij met hen worstelen. Misschien moeten we Daniël zien als iemand die met deze vorst worstelde. Ook de engel was blijkbaar met deze vorst aan het worstelen en werd door hem tegengehouden.

Er is een bepaald soort conflict gaande dat Daniël niet kon zien. Maar ik opper, misschien meer dan de tekst zelf zegt, dat Daniël hier door zijn gebeden aan deelnam. Ik geloof dat Daniël door te bidden en te vasten niet alleen mogelijk maakte dat het antwoord naar hem werd gezonden, maar ook dat het hem bereikte. Ik geloof dat zijn volharding in gebed er waarschijnlijk voor zorgde dat er versterking uit de hemel werd gezonden, in de persoon van Michaël, om weerstand te bieden aan deze vorst van Perzië.

6

Gebed en strijd in de hemelse gewesten

Dit is een mysterieus visioen, en elders in de Schrift hebben we vrijwel niets wat hierop lijkt. Het is een op zichzelf staande openbaring over dingen die mogelijk gaande zijn terwijl wij bidden. Er zijn dingen waarvoor we al lange tijd bidden. Als gebeden niet onmiddellijk worden verhoord, kan dat zijn omdat ze niet naar de wil van God zijn. Of het kan zijn dat we geen geloof hebben, of dat we zonde in ons leven hebben. Er zijn veel redenen waarom een gebed helemaal niet verhoord zou kunnen worden.

Maar als wij in geloof en naar de wil van God bidden, dan denk ik dat we hieruit moeten begrijpen dat God het antwoord zendt op de dag zelf waarop we erom vragen. We ontvangen het antwoord niet altijd zo snel, maar God zendt het wel. Er is dit conflict in de hemelse gewesten. Als we bidden om iets dat de wil van God is, dan is dat iets wat de duivel niet tot stand wil zien komen. Daarom zijn er vorstendommen en machten en heersers van de duisternis van dit tijdperk en geestelijke boosheid in de hemelse gewesten, die blijkbaar weerstand bieden tegen de verhoring van onze gebeden.

Ik geloof echter dat Daniëls gebed uiteindelijk door de tegenstand heen kwam omdat hij niet opgaf. In zekere zin voerde hij op zijn knieën en door zijn vasten een strijd die uiteindelijk de overhand kreeg. Als dit de manier is waarop we de dingen moeten zien, dan vertelt dit ons veel over datgene waarbij we werkelijk betrokken zijn, maar wat we doorgaans niet zien. Waarschijnlijk zien we het nooit met onze ogen, en vaak zijn we ons er misschien niet van bewust.

Er is daarbuiten dit onzichtbare rijk. God bevindt Zich daar duidelijk in. Wij geloven in God, dus geloven we in een onzichtbaar rijk, omdat Hij onzichtbaar is. Daarbuiten is een duivel. Er zijn demonen. Er zijn engelen. Die behoren allemaal tot het onzichtbare rijk. Maar het is werkelijk. Dat wij het niet kunnen zien, wil nog niet zeggen dat het niet werkelijk is. Het is betrokken bij onze wereld. Onze wereld wordt beïnvloed door de wisselwerking met de onzichtbare wereld.

Onze gebeden zijn een van de aspecten van deze strijd. Onze gebeden zijn een van de dingen waardoor Gods wil op aarde tot stand komt. Jezus leek daar beslist van uit te gaan toen Hij ons leerde bidden en zeggen:

Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

MATTHEÛS 6:10

We worden geacht dat regelmatig te bidden. Bid dat Gods wil op aarde gedaan wordt en dat Zijn Koninkrijk komt. Het is duidelijk dat onze gebeden een rol moeten spelen bij het tot stand brengen daarvan.

Er is weerstand tegen Gods Koninkrijk. Er is beslist weerstand tegen het doen van Gods wil op aarde, in de vorm van demonische machten die we niet kunnen zien en waarvan we niets zouden weten als ons niet af en toe een openbaring werd gegeven.

7

Onzichtbare legers en de aard van geloof

Het doet me denken aan het verhaal in 2 Koningen 6, waar Elisa en zijn dienaar Gehazi zich in de stad Dothan bevinden en omringd zijn door legers die hun vijandig gezind zijn. De Syriërs hebben hun kamp rondom de stad opgeslagen en zijn van plan Elisa gevangen te nemen en waarschijnlijk te doden. Zijn dienaar kijkt over de stadsmuur en ziet daarbuiten de Syrische strijdkrachten. Hij zegt:

Ach, mijn heer! Wat moeten wij doen?

2 KONINGEN 6:15

Elisa was onverstoorbaar. Het deed hem niets. Hij zei:

HEERE, open toch zijn ogen, zodat hij ziet.

2 KONINGEN 6:17

Nadat Elisa had gebeden dat de ogen van zijn dienaar geopend zouden worden, kon de man zien wat hij normaal gesproken niet kon zien. Naast de Syrische strijdkrachten zag hij op de heuvels rondom hen vurige strijdagens.

Dit waren onzichtbare legers. Ze konden pas gezien worden nadat God de ogen van de man had geopend, zodat hij kon zien wat er wel was, maar gewoonlijk niet zichtbaar was. Dit waren blijkbaar de legers van God, dat wil zeggen: de legers van engelen. Deze man, wiens ogen op dat moment werden geopend, zag wat er is, maar wat wij niet altijd zien. In Psalm 34 staat:

De engel van de HEERE legerd zich rondom hen die Hem vrezen,
en redt hen.

PSALMEN 34:7

Dus als de engel van de Heere op dit moment zijn kamp rondom mij heeft opgeslagen, als ik God vrees, kan ik dat niet zien. Maar de Bijbel openbaart dat dit waar is. Slechts heel zelden zou iemand in staat worden gesteld om te zien wat gewoonlijk onzichtbaar is, maar het is er. Het is er, of wij het nu zien of niet, en we kunnen handelen alsof het er is.

In Hebreëen 11:1, waar het over de aard van het geloof gaat, staat:

Het geloof nu is een vaste grond van de dingen die men hoopt, en
een bewijs van de zaken die men niet ziet.

HEBREEËN 11:1

Dat is wat geloof is.

Nu is dat een categorie van dingen die nog geen concrete werkelijkheid zijn geworden. Dingen waarop wordt gehoopt, zijn er nog niet. Als ze concrete werkelijkheid waren geworden, zouden we er niet nog steeds op hopen. Dingen waarop wordt gehoopt, verwijst dus naar toekomstige dingen die we verlangen, maar die nog niet gebeurd zijn.

De Engelse vertaling waarop deze uitleg berust, noemt het geloof de ‘substantie’ van wat wordt gehoopt; de HSV spreekt van een ‘vaste grond’. Dat wil zeggen dat de dingen waarop we hopen door het geloof ons verlangen ernaar al van tevoren kunnen bevredigen. We kunnen ze aangrijpen en als werkelijk omarmen, alsof ze al concrete werkelijkheid zijn geworden. Ook al zijn ze nog niet gebeurd, ze worden een deel van onze werkelijkheid. Dingen die God heeft beloofd, maar die nog niet gebeurd zijn: we kunnen in de werkelijkheid ervan leven alsof ze al concrete werkelijkheid zijn geworden. Geloof is voor ons de substantie van die dingen. Daarom kunnen we ermee omgaan alsof het werkelijkheden zijn, omdat God heeft gezegd dat ze zullen gebeuren, ook al zijn ze nog niet gebeurd. We kunnen ons leven eromheen plannen. We kunnen ons leven in die werkelijkheid leiden.

8

Geloof als bewijs van de onzichtbare wereld

Maar er staat ook dat het geloof, naast de substantie van de dingen waarop wordt gehoopt, het volgende is:

het bewijs van dingen die je niet ziet.

En dit is niet dezelfde categorie. Het is waar dat dingen waarop wordt gehoopt nog niet gezien worden, maar er zijn dingen die aanwezig zijn en niet gezien worden. Er is een onzichtbare wereld. Wij leven in de zichtbare wereld en hebben door onze zintuigen bewijs dat die er is, waarbij ons gezichtsvermogen het belangrijkste is. Ons gezichtsvermogen is de voornaamste manier waarop wij van de zichtbare wereld weten. Zo hebben we ook bewijs voor de onzichtbare wereld, en dat is ons geloof in wat God daarover heeft gezegd.

Dus als ik het Woord van God geloof, geloof ik dat er een onzichtbare wereld is die ik zelf nooit werkelijk heb gezien. Het zijn dingen die niet gezien worden, maar ik heb geloof, en dat is het bewijs dat dit waar is. Gods Woord en mijn geloof in Zijn Woord geven mij evenveel bewijs voor de werkelijkheid van de onzichtbare wereld als mijn

ogen en andere zintuigen mij bewijs geven voor de zichtbare wereld. En slechts heel zelden krijgt iemand daar enige informatie over doordat zijn ogen worden geopend om die onzichtbare wereld te zien.

In dit geval weet ik niet zeker of Daniël de onzichtbare wereld zag. Deze engel, of deze bezoeker, deze Christus, wie het ook geweest mag zijn, kan als het ware deel hebben uitgemaakt van de onzichtbare wereld, omdat zijn vrienden die bij hem waren hem niet zagen. Het kan dus zijn dat hij het onzichtbare zag, maar hem wordt ook iets verteld over de onzichtbare wereld: dingen die hij zelf niet werkelijk heeft gezien, maar die hem door de boodschapper worden verteld.

Er is daarbuiten een onzichtbare wereld. Jij was aan het bidden. God hoorde het gebed. God stuurde mij met het antwoord. Er is daarbuiten een ander wezen dat jij niet ziet, dat met mij worstelde en mij tegenhield. En er is nog een ander onzichtbaar wezen, Michaël, jouw vorst, zoals hij hem noemt, die mij nu helpt erdoorheen te komen.

En de boodschapper zegt het niet zo ronduit, maar volgens mij is de implicatie dat het goed is dat je deze 21 dagen bent blijven bidden en het niet hebt opgegeven, omdat deze oorlog mede door jouw verzoeken is gewonnen. Hij begon tenslotte met zijn verzoeken. Het begon ermee dat hij God iets vroeg, en God stuurde die dag het antwoord. Maar blijkbaar was ook gebed nodig voor de inwilliging van de verzoeken.

9

Volhardend gebed als geestelijk wapen

Als dat niet zo was, zouden we gewoon één keer ergens voor kunnen bidden en er daarna nooit meer aan hoeven te denken. Ik bid er gewoon voor en God zal het sturen. Ik ga gewoon verder met mijn leven, vergeet het en hoeft er niet meer voor te bidden. Op een dag zal de engel door de tegenstand heen komen, en dan krijg ik wat ik wil. Maar de Bijbel leert ons:

Bid zonder ophouden.

1 THESSALONICENZEN 5:17

en leert ons om volhardend te bidden. En het lijkt erop dat bidden deel uitmaakt van de strijd.

In feite staat het in de context van Efeze 6, waar Paulus spreekt over onze wapenrusting en aspecten van onze geestelijke strijd. Nadat hij over het zwaard heeft gesproken, dat ons wapen is en niet onze wapenrusting, spreekt hij over wapenrusting. Allereerst spreekt hij in Efeze 6:12 erover dat wij worstelen tegen overheden en machten, enzovoort. In vers 13 zegt hij dat we de volledige wapenrusting van God aandoen. Hij noemt eerst de gordel van de waarheid in vers 14, het borstharnas van de gerechtigheid in vers 14, de schoenen in vers 15, het schild in vers 16 en de helm van het behoud in vers 17. Die vijf dingen zijn wapenrusting.

Daarna spreekt hij over de wapens in onze strijd. Het Woord van God, dat het zwaard van de Geest is, wordt genoemd. En dan wordt in vers 18 als laatste genoemd:

terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

EFEZE 6:18

De strijd omvat dus bescherming in de vorm van een wapenrusting en aanval van onze kant met de wapens die ons gegeven zijn, namelijk het Woord van God. Door het Woord van God te prediken, dringen we door in gebied dat eens in handen van satan was en herwinnen we dat gebied. En gebed maakt deel uit van onze bewapening. Hij zegt dat we daarin moeten volharden. De spreker legt dit waken in gebed uit als: ons er zo nodig slaap voor ontzeggen en niet opgeven. Dit lijkt te zeggen dat onze volharding in het gebed een belangrijke factor is in onze worsteling tegen overheden en machten. Misschien ontleent hij dit zelfs aan het verhaal dat we nu lezen. Daar was namelijk een openbaring over een vorstelijke macht die weerstand bood aan de gebeden van Daniël, en Daniël bleef bidden. Hij volhardde.

We weten niet of hij slaap tekortkwam, maar hij sloeg wel maaltijden over. Hij vastte, en dat lijkt op waken. Vasten betekent dat je maaltijden opgeeft. Waken betekent dat je slaap opgeeft. Maar in de Bijbel worden beide soms verbonden aan volhardend gebed, om hun gebeden een zekere mate van kracht bij te zetten. Daarom ben ik van mening

dat Paulus aangeeft dat volhardend gebed deel uitmaakt van de strijd. Daniëls volhardende gebed droeg er daarom ongetwijfeld toe bij dat er meer versterking vanuit de hemel werd gestuurd, om ervoor te zorgen dat zijn gebed uiteindelijk werd beantwoord door de komst van deze boodschapper. Die versterking kwam in de persoon van Michaël, een van de voornaamste vorsten.

10

Daniël wordt aangeraakt en versterkt

Vers 14 zegt:

Ik ben gekomen om u inzicht te laten krijgen in wat uw volk in later tijd zal overkomen, want er is nog een visioen voor die dagen. Toen hij in deze bewoordingen met mij sprak, hield ik mijn gezicht naar de aarde gericht en verstomde. Maar zie, Iemand, Die leek op de mensenkinderen, raakte mijn lippen aan. Toen opende ik mijn mond en ging spreken. Ik zei tegen Hem Die tegenover mij stond: Mijn Heere, vanwege het visioen hebben mij weeën overvallen, zodat ik geen kracht meer overheb.

DANIËL 10:14-16

Waar hij vandaan kwam, weten we niet, maar het lijkt niet dezelfde persoon te zijn die hiervoor sprak.

Hoe kan de dienaar van deze mijn Heere dan spreken met U, mijn Heere? Want wat mij betreft, van nu af aan is er geen kracht meer in mij aanwezig en is er geen adem in mij overgebleven.

DANIËL 10:17

Nu lijkt Daniël heel heftig te reageren op iets wat tot nu toe eigenlijk nog niet zo verontrustend is geweest. Hij heeft de informatie waarom hij bidt nog niet eens ontvangen. De informatie die hem gegeven zal worden, is nog niet uitgesproken. Hij

heeft eerder engelen gezien. Hij heeft Gabriël bij twee gelegenheden gezien, en daardoor leek hij niet zo volledig van zijn stuk te zijn. Dat deze ontmoeting hem zo overweldigt, kan erop wijzen dat dit inderdaad Jezus is.

Hij noemt hem 'mijn heer', maar 'mijn heer' kan natuurlijk gewoon een beleefde aanspreekvorm zijn die mensen tegenover andere mensen gebruiken. Maar alleen al het feit dat hij zo machteloos, zo zwak en zo van zijn stuk is door deze boodschapper, doet mij vermoeden dat dit een machtiger boodschapper is dan zelfs Gabriël, die eerder aan hem verscheen. Want toen Gabriël kwam, leek Daniël lang niet zo uitgeschakeld te zijn. Dat bevestigt misschien dat we hier inderdaad met Jezus te maken hebben en dat Daniël beseft dat dit God is Die aan hem verschijnt.

Vers 18:

Toen raakte Hij Die het uiterlijk had als van een mens, mij opnieuw aan en Hij versterkte mij. Hij zei: Wees niet bevreesd, zeer gewenste man! Vrede zij u. Wees sterk, ja, wees sterk. Terwijl Hij met mij sprak, werd ik versterkt en ik zei: Laat mijn Heere spreken, want U hebt mij versterkt.

DANIËL 10:18-19

Hij zegt:

‘Wees sterk,’ zegt hij, en door het Woord van God ontving Daniël kracht.

11

Wie is de machtige boodschapper?

Toen zei hij: Weet u waarom ik naar u toe ben gekomen? Nu zal ik terugkeren om tegen de vorst van Perzië te strijden. En zodra ik vertrokken ben, zie, dan zal de vorst van Griekenland komen. Ik zal u echter vertellen wat is opgetekend in het boek van de waarheid — al maakt niet één zich met mij sterk tegen hen, behalve uw vorst Michaël.

DANIËL 10:20-21

Nu lijkt het erop dat in vers 1 van hoofdstuk 11 nog altijd de boodschapper aan het woord is. Hij zegt:

En ik, ik stond in het eerste jaar van Darius, de Mediër, hem terzijde als steun en toeverlaat.

DANIËL 11:1

Sommige mensen zouden vers 1 van hoofdstuk 11 opvatten als woorden van Daniël. Dat zou kunnen, maar het klinkt als de keerzijde van wat de boodschapper aan het einde van hoofdstuk 10 zei:

Niemand helpt me tegen hen, behalve Michaël, jullie vorst. Maar ook in het eerste jaar van Darius de Mediër stond ik klaar om hem te steunen en sterker te maken.

Wie is ‘hem’? Darius de Meder of Michaël? Dat is niet helemaal duidelijk. Het klinkt alsof Michaël misschien degene was die in het eerste jaar van Darius de Meder hulp nodig had, en dat ik, deze boodschapper, hem dus geholpen heb. Maar nu helpt Michaël mij in deze situatie.

Hier is wel een klein probleem. Als de boodschapper inderdaad Christus is, waarom heeft Hij dan hulp van Michaël nodig? Als Hij God is, waarom moet Hij dan versterkt worden door een engel als Michaël? Waarom heeft Hij, als Hij God is, moeite om

weerstand te bieden aan een demonische macht? Als dit Jezus is, heeft Jezus dan geen macht over de demonen? Waarom zou een demonische macht Hem 21 dagen lang kunnen weerstaan, als dit Jezus is?

Dit is een van de problemen wanneer je deze boodschapper vereenzelvigd met Jezus. En toch zijn er ook problemen wanneer je dat niet doet, want de beschrijving van hem lijkt zo sterk op de beschrijving van Jezus in Openbaring hoofdstuk 1, dat je zou denken dat het de bedoeling is dat we hen als dezelfde persoon zien. Dit blijft tot op zekere hoogte een onopgelost mysterie.

Het is mogelijk dat dit niet Jezus is, maar eenvoudigweg een engel die zelfs hoger in rang is dan Gabriël, veel indrukwekkender en misschien veel hoger in rang, en daardoor dichterbij Jezus staat en meer op Hem lijkt. Het is moeilijk te zeggen. Het is ook mogelijk dat zelfs Jezus Zelf — zelfs God Zelf — enigszins wordt beperkt door de zondigheid van de mens, diens gebrek aan gebed of iets anders, omdat de aangelegenheden van de aarde aan de mens zijn toevertrouwd. Er zijn dingen die God graag zou willen doen, maar Hij wacht op ons. Hij is daarvoor in zekere mate afhankelijk van onze medewerking. Niet dat God macht tekortkomt, maar Hij heeft in de hof van Eden de aangelegenheden van de wereld aan de mens overgedragen en grijpt min of meer alleen in als Hem erom wordt gevraagd — en er dringend om wordt gevraagd. Wanneer Hem erom wordt gevraagd, is er zelfs weerstand van de vorst van deze wereld. Maar als Gods volk blijft vragen, geeft dat God in zekere zin de volmacht om door de weerstand heen te breken.

Ik weet al deze dingen niet. Dit zijn dingen waarover ik me al vele jaren het hoofd heb gebroken, en ik weet niet precies hoe ik ernaar moet kijken. Ik weet wel dat Jakobus zegt:

Jullie hebben niets, omdat jullie er niet om vragen, wat betekent dat er dingen zijn die God zou doen als je erom vroeg, maar Hij deed ze niet omdat je er niet om vroeg. Vermoedelijk heeft Jakobus dingen in gedachten die God graag zou willen doen. Het zijn dingen die Gods wil zijn, dingen die Hij zou doen als je erom vroeg. Als je erom vroeg, zou je het krijgen, maar je vroeg er niet om, dus kreeg je het niet. Dit wijst erop

dat Gods ingrijpen in de wereld, zelfs om de dingen te doen die Hij wil doen, in bepaalde opzichten afhankelijk lijkt te zijn van ons vragen, en misschien niet alleen van één keer vragen.

12

De mens als beheerder van Gods wereld

Er is een grotere strijd gaande om de zielen van mensen en om het grondgebied van deze wereld dan wij waarschijnlijk kunnen bevatten. En God heeft de mens een positie gegeven die veel belangrijker is dan wij zouden denken dat Hij hem zou geven. We moeten bedenken dat toen de mens werd geschapen, dit het hoogtepunt van Gods schepping was. Hij maakte alle wonderlijke, complexe, prachtige dieren en vogels, enzovoort. Maar toen Hij de mens maakte, zei Hij:

Nu gaan we iets totaal anders doen. En nu iets totaal anders.

En Hij schiep iemand naar Zijn eigen beeld.

De waardigheid van het mens-zijn, het voorrecht dat daarmee gepaard gaat, en de bestemming en bedoelingen die God voor mensen in gedachten had, zijn veel groter dan wij doorgaans waarschijnlijk beseffen. We zijn gemaakt naar het beeld van God en in zekere mate begiftigd met voorrechten van God: het voorrecht om over deze planeet te heersen. Toen God zei:

En God zei: Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen!

GENESIS 1:26

zei Hij:

Laten we hun de macht geven over alles wat gemaakt is.

De mens werd dus gemaakt om onder God over de wereld te heersen.

God heeft andere werelden om over te heersen, maar Hij heeft deze wereld aan ons gegeven. Dat staat in Psalm — ik denk Psalm 115, vers 16, als ik het me goed herinner. Het is een heel belangrijk vers voor dit begrip. Psalm 115, vers 16 zegt:

De hemel, de hemel is van de HEERE, maar de aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.

PSALMEN 115:16

God heeft andere werelden om over te heersen, maar Hij heeft deze wereld in wezen aan ons toegewezen om erover te heersen. De aarde heeft Hij aan de mensenkinderen gegeven.

En onze gebeden spelen kennelijk een belangrijke rol in het juiste bestuur van deze wereld. Dat wil zeggen: we vragen God om in te grijpen waar Hij niet de vrijheid zou nemen om dat te doen. Het is net alsof je het familiebedrijf aan je zoon overdraagt en zegt: ‘Luister, ik geef dit echt aan jou. Ik ga niet alleen maar doen alsof het van jou is. Het is van jou. Neem het over. Maar als je advies of hulp van mij nodig hebt, bel me dan. Als ik zie dat je de verkeerde kant opgaat, grijp ik niet in om je te dwingen de andere kant op te gaan, want dit is een echte overdracht. Ik geef je werkelijk de bevoegdheid om dit te besturen. Maar ik kom graag tussenbeide om te helpen, wanneer je maar wilt dat ik dat doe. Je moet erom vragen.’

Ik denk dat het zo is met de wereld. God maakte de wereld en daarna maakte Hij de mens om erover te heersen. En Hij gaf haar aan de mensenkinderen. Hij ziet dat mensen het verkeerde doen. Hij ziet dat de wereld de verkeerde kant opgaat, en Hij zou ongetwijfeld graag ingrijpen en iets doen. Maar Hij heeft de bevoegdheid daadwerkelijk aan de mens overgedragen. Dus wacht Hij erop dat de mens Hem uitnodigt. En dat is volgens mij wat gebed is. Het is dat wij zeggen: ‘Goed, God, kom alstublieft hier in deze wereld doen wat juist is, want wij kunnen het niet.’ En als we het niet vragen, doet Hij het niet.

Jullie hebben niets, omdat jullie er niet om vragen.

13

Gebed nodigt God uit om in te grijpen

Zelfs wanneer we het wel vragen, zijn er andere machten die weerstand bieden en die wij hebben uitgenodigd om hier te zijn. Misschien niet jij en ik, maar Adam deed dat. Ons menselijk geslacht deed dat. Ons menselijk geslacht heeft satan uitgenodigd om te heersen en zijn gang te gaan. De meerderheid van het menselijk geslacht nodigt dus satan uit, en wij zijn degenen die God horen uit te nodigen om binnen te komen. En er is dit conflict, en onze gebeden vormen misschien het voornaamste deel van onze betrokkenheid bij dat conflict om Gods wil gedaan te krijgen.

Dus Jezus zegt dat je dit moet bidden:

Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel zo ook op de aarde.

MATTHEÛS 6:10

Dat moet je regelmatig bidden, vaak en volhardend:

terwijl u bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking bidt in de Geest en daarin waakzaam bent met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

EFEZE 6:18

zegt Paulus. Dat is onze strijd. Zo strijden wij tegen overheden en machten.

Het is mogelijk dat het probleem tijdens die 21 dagen tussen deze boodschapper en de vorst van Perzië niets te maken had met het gezag of de macht die de boodschapper van nature bezat, zelfs als het God was. Het kan zijn dat God Zichzelf de handen heeft gebonden, dat Hij in de wereld niet méér zal doen dan waartoe Hij door gebed wordt uitgenodigd. John Wesley dacht dat dit waar was. John Wesley sprak hier niet met goddelijke inspiratie, dat weet ik, maar hij staat bekend om zijn uitspraak: 'God doet niets dan door gebed.' Niets, behalve als antwoord op gebed. Ik weet niet of bewezen kan worden dat dit juist of onjuist is. Maar het verwoordt beslist iets wat in de Schrift

in het algemeen te vinden is. De gedachte dat God meer zou doen dan Hij doet als wij meer zouden bidden, lijkt wel enige grond te hebben. Gebeden zijn dus van betekenis. Ze zijn niet zomaar een soort therapie voor ons.

14

Gebed verandert werkelijk de wereld

Veel mensen zeggen: ‘Gebed verandert niets. Het verandert alleen jou.’ Dat is wat veel mensen die enigszins calvinistisch zijn denken: je kunt eigenlijk niets veranderen. Alles is van tevoren bepaald. Maar je kunt wel je eigen houding veranderen. Als je bezorgd en gestrest bent, kun je gewoon bidden, en daarna zul je je beter voelen. Dus dat is wat gebed doet. Het is als psychotherapie zonder psychiater. Je stort je hart uit, gaat op de divan liggen, praat een uur lang, betaalt de rekening en voelt je beter. Bidden is als naar een therapeut gaan.

Maar dat leert de Bijbel niet. De Bijbel leert dat onze gebeden van betekenis zijn, dat gebed werkelijk de mogelijkheid heeft de wereld te veranderen. Waarom gebeurt dat dan niet vaker? Het antwoord daarop zou duidelijk moeten zijn. Wie bidt er veel? Spurgeon zei: ‘Als je een christen in verlegenheid wilt brengen, hoef je hem alleen maar naar zijn gebedsleven te vragen.’

Ik ken niemand die niet op bepaalde momenten klaagt dat hij zou willen dat zijn gebedsleven beter was dan het is. Wat ik het vaakst hoor, is dat mensen tegen me zeggen: ‘Ik besloot om ’s morgens vroeg op te staan om te bidden. Dus ik zette mijn wekker, ging naast het bed liggen, en voor ik het wist lag ik alweer te snurken.’ Dat is kenmerkend.

Vaak dwalen onze gedachten af wanneer we bidden. We proberen voor iets te bidden, maar al snel denken we aan wat we hierna gaan doen, aan wat er gaande is, of aan de spanning die we vanwege iets anders ervaren. Er wordt strijd gevoerd tegen ons gebedsleven. Er is een reden waarom onze gebeden weerstand ondervinden. Ze hebben potentie.

Het is zeldzaam dat een christen een gebedsstrijder wordt. Iemand moet werkelijk geloven in wat gebed vermag om de motivatie te hebben zo'n strijd te voeren en in gebed te volharden. Wesley eiste van al zijn predikanten in de methodistische beweging dat ze, naar ik meen, iedere ochtend twee uur baden. Ik meen dat Luther zei dat hij iedere ochtend vier uur bad. E. M. Bounds bad zes uur per dag.

Vroeger las ik over deze mensen en dacht ik: 'Dat ga ik doen.' Dan knielde ik neer en begon ik te bidden, en al snel dwaalden mijn gedachten af. Ik wist niets meer te zeggen, dus was ik een tijdje stil. Daarna zei ik: 'Ik kan net zo goed opstaan en iets anders gaan doen.'

Niet iedereen kan dat, want niet iedereen heeft het zich in zijn hart voorgenomen en zichzelf gedisciplineerd om op dit gebied een strijder te zijn. Daarom is het niet verwonderlijk dat Gods wil zo vaak niet wordt gedaan op aarde. We weten wat Zijn wil is. Zijn wil is:

zodat alle mensen gered worden.

We weten wat Zijn wil is. Het is dat God verheerlijkt wordt in het leven van Zijn schepselen. Dat gebeurt niet.

We bidden ervoor, maar zelfs als we ervoor bidden, doen we dat soms plichtmatig. We bidden ervoor terwijl we aan iets anders denken. Het is niet zo dat we geconcentreerd strijd voeren tegen de machten van de duisternis die dit proberen tegen te houden.

15

De noodzaak van vurige gebedsstrijders

Uit dit visioen, uit deze informatie die Daniël ontving, lijkt naar voren te komen dat God Zichzelf beperkt in Zijn handelen in de wereld en in de manier waarop Hij gebeden verhoort. Hij beperkt Zich tot de gebeden die daadwerkelijk met ernst worden gebeden, de gebeden die zo serieus zijn en waaraan iemand zo toegewijd is dat hij blijft bidden als het enige tijd duurt.

Het kan zijn dat Jezus Zelf, niet omdat Hij van nature te weinig macht had, maar vanwege Zijn beleid, Zijn wil niet tegen de vorst van Perzië kon doorzetten zonder een passende uitnodiging. Als er duizend Daniëls met dezelfde vurigheid hadden gebeden, was de vorst van Perzië misschien uit de lucht geslagen. Wie zal het zeggen?

Daniël was een van de weinigen die zeer vurig baden. Zelfs tegenwoordig zijn dat er betrekkelijk weinig. Af en toe kom je in een gemeente van een paar honderd mensen misschien een oud dametje tegen dat al haar tijd aan gebed besteedt. Ze noemen haar een gebedsstrijdster. We hebben meer van zulke mensen nodig.

Je moet je wel afvragen waarom niet alle christenen gebedsstrijders zijn. Maar dat komt in de eerste plaats doordat we niet weten wat gebed is. We denken dat gebed gewoon iets is wat je doet om je hart te luchten wanneer je je ergens zorgen over maakt, of om God te vragen je de dingen te geven die je wilt maar zelf niet kunt krijgen. We weten niet eens waar gebed voor dient.

Wanneer we dan bidden en er niets gebeurt, denken we gewoon: 'Dan zal ik daar voortaan maar niet meer voor bidden.' Volgens mij bedoelt Paulus met zijn woorden in 1 Thessalonicenzen:

Bid zonder ophouden.

1 THESSALONICENZEN 5:17

Volgens mij bedoelt hij niet dat je de klok rond moet bidden. Volgens mij bedoelt hij dat je ermee door moet gaan. Stop niet. Geef het bidden voor iets niet op, alleen omdat het nog niet verhoord is.

16

Territoriale geesten en geestelijke strijd

Daniël gaf het niet op. Hij bleef bidden. Hij wist niets van deze strijd in de hemelse gewesten. Soms ontlenen mensen aan dit verhaal in Daniël 10 ideeën over geestelijke oorlogvoering die daar niet worden geleerd. In sommige kringen hoor je heel vaak onderwijs over territoriale geesten. Heb je daar weleens van gehoord? Territoriale

geesten. Veel leraren op het gebied van geestelijke oorlogvoering zeggen dat er boven elke stad een territoriale geest is: boven Seattle, boven San Francisco, boven Hollywood, boven Las Vegas, boven New York. Noem maar een stad, en er is een territoriale demonische geest boven, zoals de vorst van Perzië of de vorst van Griekenland. Ze ontleen aan dit hoofdstuk het idee dat er territoriale gebieden zijn waarover demonen de macht hebben. Daaruit leiden ze vervolgens af dat we bij geestelijke oorlogvoering de macht van die territoriale geest moeten breken als we onze stad voor God willen winnen. In veel gevallen komt dit erop neer dat ze die geest aanspreken en zeggen: 'Ik bestraf je. Ik bind je, boze geest,' of iets dergelijks.

Een deel daarvan komt uit Daniël 10, maar het meeste niet. We zien wel dat er, toen Perzië over de wereld heerste, een demonische macht van Perzië bestond die daar op de een of andere manier mee verbonden was en het misschien tot stand bracht. Een ander koninkrijk zou over de wereld gaan heersen, en zijn territoriale geest, de geest van Griekenland, zou de plaats van de geest van Perzië innemen. Het is moeilijk om precies te weten hoe dat allemaal werkt. Maar het is volgens mij niet nodig en ook niet gerechtvaardigd om daarom te stellen dat elke plaats, elk dorp en elke stad een eigen territoriale geest heeft. De vorst van Perzië stond tenslotte boven het hele wereldrijk Perzië, en dat gold eveneens voor de geestelijke macht van Griekenland. Volgens mij extrapoleren we misschien meer dan we zouden moeten doen.

Maar belangrijker nog: zelfs als we zouden concluderen dat de geestelijke doodsheid in de gemeenten in onze stad het gevolg is van een bepaalde geest, volgt daar niet uit dat wij die geest moeten aanspreken. Zo'n territoriale geest zou volgens die gedachte door de duivel boven onze stad zijn aangesteld om ons geestelijk leven te beknotten en ervoor te zorgen dat er een laag plafond blijft. Daniël sprak de geest van Perzië niet aan. Hij zei niet: 'Ik bestraf je, geest van Perzië.' Hij wist niet eens dat die geest er was. Hij hoorde pas achteraf over het conflict, nadat het voorbij was, of in ieder geval toen het al ver gevorderd was.

Wat hij wel deed — en ik geloof dat wat hij deed invloed had op de uitkomst in de hemelse gewesten — was eenvoudigweg tot God blijven bidden. Ons wordt niet gezegd dat we tegen de demonen moeten praten. Onze gebeden tot God vormen de kracht in onze geestelijke oorlogvoering. Veel mensen die over geestelijke oorlogvoering spreken, willen dat je voortdurend tegen de demonen praat. Ik vind daarvan in de

Schrift geen voorbeeld. Ook bij Jezus of de apostelen zie ik daar geen voorbeeld van. De enige keer dat zij demonen aanspraken, was wanneer ze oog in oog stonden met iemand die door een demon bezeten was. Dan spraken ze de demon aan en geboden hem eruit te komen. Afgezien daarvan zien we nergens dat ze demonen in de lucht aanspreken. Zelfs Daniël deed dat niet, hoewel zijn gebeden eenvoudigweg door zijn volharding de gewenste uitwerking leken te hebben.

17

Van hemelse strijd naar de profetie

Nu vertelt deze boodschapper hem:

Ik moet zo weer terug om Michaël te helpen. Michaël zit nu in de positie waarin ik zat. Hij houdt de vorst van Perzië voorlopig tegen, zodat ik tot bij jullie kon komen. Ik ga jullie deze profetie geven en dan ga ik weer terug om Michaël te helpen. En ik heb hem vroeger ook geholpen.

Zo klinkt het alsof hij het daar aan het einde van hoofdstuk 10 en in het eerste vers van hoofdstuk 11 zegt.

Maar dan zegt hij in vers 2 van hoofdstuk 11:

Nu zal ik u dan de waarheid bekendmaken. Zie, er zullen nog drie koningen in Perzië aan de macht komen, en de vierde zal grotere rijkdom verwerven dan alle anderen. Als hij sterk geworden is door zijn rijkdom, zal hij allen opzetten tegen het koninkrijk Griekenland.

DANIËL 11:2

Dit zegt, in wat vagere bewoordingen, hetzelfde als wat in hoofdstuk 8 werd gezegd, dat over de ram en de geitenbok ging. In hoofdstuk 8, vers 20, wordt ons verteld dat de ram met twee horens de koningen van de Meden en Perzen voorstelt. In vers 21 van

Daniël 8 wordt ons verteld dat de geitenbok het koninkrijk Griekenland is. In het visioen versloeg de geitenbok de ram en had hij een opvallende hoorn tussen zijn ogen, die afbrak en vervolgens door vier horens werd vervangen.

We weten dat de opvallende hoorn Alexander de Grote was. De vier horens waren zijn vier generaals, die zijn koninkrijk na zijn dood verdeelden. Daar wordt hiernaar verwezen. Er staat dat er nog enkele Perzische koningen zullen komen. Maar vervolgens zal de laatste van hen alles in beweging brengen tegen het koninkrijk Griekenland.

Daarna zal er een machtige koning aan de macht komen, die met grote heerschappij zal heersen en zal handelen naar eigen goeddunken.

DANIËL 11:3

Dat zou Alexander zijn.

Dan vers 4:

Zodra hij echter aan de macht komt, zal zijn koninkrijk verbroken worden en opgedeeld worden naar de vier windstreken van de hemel, maar niet voor zijn nakomelingen en niet overeenkomstig de heerschappij waarmee hij had geheerst, want zijn koninkrijk zal uiteengerukt worden en zal zijn voor anderen dan voor hen.

DANIËL 11:4

Dat wil zeggen: Alexander.

Dat wil zeggen dat zijn koninkrijk in vier delen verdeeld zal worden. En dat gebeurde ook, zoals we weten. We hebben deze historische informatie dus eigenlijk al besproken toen we het over hoofdstuk 8 hadden, dat over hetzelfde ging. Maar dit gaat een andere kant op en gaat verder dan hoofdstuk 8 ging. Hoofdstuk 8 sprak over een hoorn die opkwam uit een van de vier horens die Alexander vervingen.

18

Antiochus en de koningen van noord en zuid

De hoorn die uit een van de vier horens opkwam, was Antiochus Epiphanes. Hij kwam voort uit de hoorn van Seleucus, die na de dood van Alexander over Syrië regeerde. Antiochus Epiphanes, vele generaties na Seleucus, was een verschrikkelijke tiran die de Joden ernstige problemen bezorgde. Hij ontwijdde onder andere de tempel en maakte voor korte tijd een einde aan het offerstelsel. Maar later werd hij zelf verslagen door de opstand van de Makkabeeën.

Hoofdstuk 8 sprak kort over Alexander en de vier generaals en sprong daarna naar deze kleine hoorn, die Antiochus de Vierde was, Antiochus Epiphanes. Dit hoofdstuk spreekt over hetzelfde onderwerp. Het brengt ons in hoofdstuk 11, vers 21 tot en met 35, bij de tijd van Antiochus Epiphanes. Hoofdstuk 11, vers 21 tot en met 35, gaat over Antiochus Epiphanes. Maar vóór vers 21 behandelt het een reeks conflicten tussen de koningen van Syrië die aan Antiochus voorafgingen, dus zijn voorgangers in Syrië aan de ene kant, en de koningen van het zuiden, dat wil zeggen van Egypte, aan de andere kant. Dat zijn de Ptolemeeën.

Toen Alexander stierf en zijn koninkrijk werd verdeeld, werd Egypte geregeerd door Ptolemaeus, een van de generaals, en Syrië door Seleucus, ook een van de generaals. De dynastie die uit Seleucus voortkwam, werd de Seleucidische dynastie genoemd, en de dynastie in het zuiden werd de Ptolemeïsche dynastie genoemd. De Ptolemeïsche koningen en de Seleucidische koningen hadden onderling al hun conflicten voordat Antiochus Epiphanes opkwam. Die conflicten worden in het eerste deel van Daniël 11 heel kort geschetst of samengevat.

In dit gedeelte lezen we herhaaldelijk dat de koning van het noorden dit doet en de koning van het zuiden dat doet. Vervolgens reageert de koning van het noorden op deze manier en de koning van het zuiden op die manier. De koning van het noorden is altijd de Seleucidische koning, maar het is niet altijd dezelfde koning. Zo is ook de koning van het zuiden altijd de Ptolemeïsche koning in Egypte, maar het is niet altijd dezelfde koning. In de loop van het verhaal gaan er generaties voorbij zonder dat dit wordt vermeld. De verteller zegt dus niet: 'Dit is nu de volgende koning van het

noorden,' of: 'Dit is een latere koning van het zuiden.' Er staat steeds alleen dat de koning van het zuiden dit doet en de koning van het noorden dat doet, alsof de dynastie één koning is. Syrië doet dit tegen Egypte. Egypte doet dit tegen Syrië. Syrië doet dit tegen Egypte. Het is alsof Syrië zelf de koning van het noorden is en Egypte de koning van het zuiden. Hoewel het conflict zich over verscheidene generaties van afzonderlijke monarchen of heersers uitstrekt, is het alsof er al die tijd één koning van het zuiden en één koning van het noorden is, totdat we bij Antiochus Epiphanes komen.

19

De nauwkeurigheid van Daniëls profetie

Deze conflicten tussen het noorden en het zuiden worden bijzonder nauwkeurig beschreven. De details zijn zo nauwkeurig dat juist dit hoofdstuk, hoofdstuk 11, waarschijnlijk meer dan enig ander hoofdstuk in Daniël, problemen heeft veroorzaakt voor sceptici die niet geloven in het verschijnsel van echte voorspellende profetie. Zij geloven namelijk niet in bovennatuurlijke dingen zoals profetie. Zij hebben gezegd: 'Dit kan niet vooraf geschreven zijn. Iemand die in de tijd van Daniël leefde, had onmogelijk al deze bijzonderheden juist kunnen raden, die grotendeels plaatsvonden zoals ze waren voorspeld. Daarom moet het geschreven zijn door iemand die later leefde en het als geschiedenis kon opschrijven, terwijl hij deed alsof het profetie was.' Dat is wat de sceptici hierover zullen zeggen.

Daarmee getuigen ze onbedoeld van de inspiratie van Daniël. Ze kunnen namelijk niet bewijzen dat het later is geschreven, en het bewijs binnen het boek wijst erop dat Daniël inderdaad een schrijver uit de zesde eeuw voor Christus is. Maar ze erkennen dat de profetie zo nauwkeurig is en zo volledig vervuld, dat niemand in de tijd van Daniël haar had kunnen schrijven zonder zoiets als bovennatuurlijke inspiratie. Dat is waar.

Deze specifieke reeks gebeurtenissen in het Midden-Oosten vond plaats in de periode die wij de intertestamentaire periode noemen. Het boek Maleachi, het laatste boek van het Oude Testament, eindigt omstreeks 400 voor Christus. In die tijd was de Griekse heerschappij die Alexander vestigde nog niet begonnen. Het Oude Testament eindigt

tijdens het Perzische Rijk, vóór de tijd van Alexander. Alles wat met het rijk van Alexander en zijn opvolgers te maken heeft, gebeurde nadat de canon van het Oude Testament was afgesloten. Deze geschiedenis is nergens in ons Oude Testament vastgelegd.

Het Nieuwe Testament pakt de draad natuurlijk weer op bij Johannes de Doper, en dat is duidelijk in de eerste eeuw na Christus. Er is dus een niet opgetekende historische periode van vierhonderd jaar waarover christenen niet in de Bijbel lezen, tenzij ze de apocriefe boeken lezen. De katholieke Bijbel bevat apocriefe boeken waarin een deel van deze geschiedenis staat. De boeken van de Makkabeeën bijvoorbeeld, en met name 1 Makkabeeën, spreken over Antiochus enzovoort. Als je de apocriefe boeken hebt gelezen, waarvan sommige historisch gezien inderdaad betrouwbaar zijn, dan weet je iets van deze geschiedenis.

Maar de meeste mensen weten daar niets van. Dit zijn onbeduidende tirannen, onbeduidende koningen die geen blijvend stempel op de wereldgeschiedenis hebben gedrukt. Daarom lees je op school niet over de Ptolemaeën en hun problemen met de Seleuciden. Je leest meer over de grote figuren die de wereld hebben veranderd. De geschiedenis die hier wordt voorzeggd, is dus vooral bekend bij degenen die dat soort geschiedenis bestuderen, maar niet bij de meesten van ons. Daarom heb ik informatie verstrekt die in grote lijnen uitlegt wat er werkelijk is gebeurd. Dat was de vervulling van deze specifieke profetieën, vanaf vers 6 tot het einde van het hoofdstuk. Daar zullen we later op moeten ingaan. Maar ik wil zeggen dat we op een bepaalde kwestie zullen stuiten die niet gemakkelijk op te lossen zal zijn. Misschien is het gemakkelijker dan sommigen denken, maar het is beslist zeer omstreken. Na hoofdstuk 11, vers 35, lezen we namelijk verder over een koning. In vers 36 wordt ons niet verteld of hij de koning van het noorden of de koning van het zuiden is. Maar er is een koning die beslist een eigenzinnige koning is, en commentatoren noemen hem soms de eigenzinnige koning. Zijn gedrag is het onderwerp van de rest van hoofdstuk 11.

20

De grote verdrukking en de eigenzinnige koning

Hoofdstuk 11, vanaf vers 36 tot het einde van het hoofdstuk, vers 45, gaat over een koning van wie niet uitdrukkelijk wordt gezegd dat hij de koning van het zuiden of van het noorden is. Hij is eenvoudigweg een koning, en hij komt aan zijn einde. Hij sterft in hoofdstuk 11, vers 45. Vervolgens gaat hoofdstuk 12 zonder onderbreking verder. Hoofdstuk 12, vers 1 zegt:

In die tijd zal Michaël opstaan, de grote vorst, hij die uw volksgenoten bijstaat. Het zal een benauwde tijd zijn, zoals er niet geweest is sinds er een volk is geweest tot op die tijd. In die tijd zal uw volk ontkomen: ieder die gevonden wordt, opgeschreven in het boek.

DANIËL 12:1

Deze uitspraak over de tijd van benauwdheid klinkt sterk als wat Jezus over de grote verdrukking zei. Hij zei in Mattheüs 24, vers 21:

Want dan zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld, tot nu toe, en zoals er ook nooit meer zijn zal.

MATTHEÛS 24:21

De meeste commentatoren lijken te geloven dat deze tijd van benauwdheid in Daniël 12:1 dezelfde is als de grote verdrukking die Jezus voorzegde. Daar ben ik het mee eens. Maar zoals je weet, zijn er christenen die denken dat de grote verdrukking waarover Jezus sprak aan het einde der tijden plaatsvindt. Anderen geloven dat ze verband houdt met de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Deze twee opvattingen zullen bepalen hoe iemand hoofdstuk 12 beziet, want in hoofdstuk 12 vinden we deze tijd van benauwdheid, deze tijd van grote verdrukking.

Bovendien staat er in hoofdstuk 12, vers 1:

Op dat moment.

Op welk tijdstip? Op het tijdstip waarop de eigenzinnige koning uit hoofdstuk 11 sterft. De loopbaan van de eigenzinnige koning leidt naar het tijdstip waarop deze grote verdrukking komt. Hij sterft, en dan is er deze grote verdrukking. Als iemand de grote verdrukking beschouwt als iets wat in het jaar 70 na Christus plaatsvond, dan heeft de eigenzinnige koning lang geleden geleefd en is hij lang geleden gestorven. Maar als de grote verdrukking vanuit ons standpunt nog toekomstig is, als het nog altijd een gebeurtenis aan het einde van de wereld is die we moeten verwachten, dan moet deze eigenzinnige koning tot de eindtijd behoren. Want die grote verdrukking komt op dat tijdstip, het tijdstip dat verband houdt met de loopbaan van de eigenzinnige koning.

Aanhangers van de bedelingenleer en futuristen in het algemeen beschouwen de eigenzinnige koning in Daniël 11:36 als een figuur uit de eindtijd. Het zal je niet verbazen dat zij dit op de toekomstige antichrist toepassen. Als je de vervulling van de profetie in het jaar 70 na Christus plaatst, is hij natuurlijk niet de antichrist. Dan is hij iemand anders. Maar als hij de antichrist is, dan ligt er een lange onderbreking tussen vers 35 en vers 36. Iedereen lijkt het erover eens te zijn dat Antiochus Epiphanes tot en met vers 35 van hoofdstuk 11 de persoon is over wie het gaat. Aanhangers van de bedelingenleer geloven daarom dat we in de verzen 6 tot en met 35 een ononderbroken geschiedenis hebben, vanaf de tijd van Alexander de Grote tot de tijd van Antiochus Epiphanes. Maar dan wordt de geschiedenis onderbroken en is er een lange onderbreking, die nog niet voorbij is en die zal eindigen wanneer de antichrist opstaat. De verzen 36 en verder gaan dan dus over de eindtijd.

Tussen vers 35, dat over de tijd van Antiochus gaat, en vers 36, dat over de tijd van de toekomstige antichrist gaat, ligt volgens hen een onderbreking van meer dan tweeduizend jaar. Dit is de derde keer dat we in de uitleg volgens de bedelingenleer onderbrekingen ingevoegd zien worden waarop in de tekst helemaal niet wordt gezinspeeld.

We zullen deze verzen en hoofdstuk 12 behandelen en proberen er op de een of andere manier een samenhangende betekenis in te vinden. Een deel ervan zal de aantekeningen volgen die ik je over de geschiedenis heb gegeven, in elk geval tot aan de

tijd van Antiochus. Daarna zullen we zelf het materiaal moeten uitleggen dat verdergaat dan wat voor de hand ligt.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Daniël 10:1
- Daniël 8:26
- Daniël 10:2-3
- Daniël 10:4
- Daniël 10:5-6
- Daniël 10:7
- Daniël 10:8-9
- Daniël 10:10
- Daniël 10:11
- Daniël 10:12
- Daniël 10:13
- Daniël 10:14
- Efeze 6:12
- Mattheüs 6:10
- 2 Koningen 6:15
- 2 Koningen 6:17
- Psalmen 34:7
- Hebreeën 11:1
- 1 Thessalonicenzen 5:17
- Efeze 6:18
- Daniël 10:14-16
- Daniël 10:17
- Daniël 10:18-19
- Daniël 10:20-21
- Daniël 11:1
- Genesis 1:26
- Psalmen 115:16

- Daniël 11:2
- Daniël 11:3
- Daniël 11:4
- Daniël 12:1
- Mattheüs 24:21

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.